

BEROEPSKWALIFICATIEDOSSIER

Amateur dirigent

//////////////////////////////////////
BK-0411-2

1. Globaal

1.1 TITEL

Amateur dirigent

1.2 DEFINITIE

Een amateur dirigent leidt een muziekgezelschap tijdens repetities en komt tot een weloverwogen interpretatie van de muziekstukken teneinde deze als artistiek geheel ten gehore te brengen tijdens uitvoeringen en/of opnames in de vrije tijd.

1.3 EXTRA INFORMATIE

De amateurkunstenaar beoefent kunst in de vrije tijd, met overgave, met passie en vaak met ambitie. Amateurkunst staat voor een zeer brede en maatschappelijk relevante praktijk met vaak een sterke lokale verankering.

Amateurkunsten worden in het Decreet betreffende de amateurkunsten (2000) beschreven als “elke kunstvorm die in het kader van het sociaal-culturele gebeuren aan iedere burger de kans biedt om zich via kunstbeoefening en -beleving te ontplooiën en zijn potentiële creatieve vermogens te ontwikkelen op vrijwillige basis en zonder beroepsmatige doeleinden”.

Amateurkunsten impliceren vaak het samengaan van een artistieke, een sociale en een educatieve component. Mensen creëren, doen aan artistieke expressie, aan actie en reactie. Het gaat om artistieke expressie uit liefde (‘amare’) voor de kunst. Amateurkunst gedijt in een informele context zoals de thuisfeer, de repetitieruimte, het open atelier, de kring of vereniging en of in een leercontext zoals het dko, alternatieve kunsteducatieve organisaties ... Amateurkunstenaars voelen de behoefte om werk te maken en te tonen.

De amateurkunstenaar brengt een artistiek proces op gang en onderhoudt het door bereid te zijn zich te verdiepen in één of meerdere kunstvormen, te streven naar artistieke expressie, gedrevenheid te tonen, doelgericht te ageren, zelfsturend te handelen, sociale interactie en maatschappelijke reflectie te tonen.

Omwille van de leesbaarheid wordt in dit dossier de mannelijke vorm gebruikt maar het spreekt voor zich dat die betrekking heeft op alle genders.

1.4 SECTOREN

- Social profit (PC337 Non-profitsector)

1.5 BETROKKEN (ARBEIDSMARKT)ACTOREN

Hoofdindieners

Forum voor amateurkunsten

Mede-indieners

VLAMO vzw

Koor & Stem vzw

Muziekmozaïek Folk & Jazz vzw

Poppunt vzw

1.6 REFERENTIEKADER

Gehanteerde referentiekaders

- Competent-fiche (SERV): L120201 Muziek en zang, 6 februari 2014

Relatie tot het referentiekader

In overleg tussen de amateurkunstensector en de professionele artistieke sector is geopteerd om de basisactiviteiten uit de competent-fiches van de artistieke beroepen en de beschreven competenties voor artistieke ontplooiing op elkaar af te stemmen. Dit heeft geresulteerd in het afbakenen van activiteiten die voor de hele artistieke sector gelden. Deze staan beschreven bij Basisactiviteiten onder het kopje Transversaal creëren.

Voor de specifieke activiteiten is er uitgegaan van de activiteiten van bovenvermelde competent-fiche.

De meeste formuleringen zijn door de sector herschreven. De volgende zijn door de sector aangepast:

- ‘De kenmerken van een muziekstuk vaststellen aan de hand van partituren of teksten (opbouw, arrangementen, technische moeilijkheden, ...)’ (L120201 Id21854) is geherformuleerd: ‘Stelt de kenmerken van een muziekstuk vast aan de hand van partituren of teksten (opbouw, arrangementen, technische moeilijkheden ...)’
- ‘De voorwaarden voor de uitvoering van de zang- of concerttour bepalen (locatie, repertoire, verlichtingsmateriaal, instrumenten, ...)’ (L120201 Id3642) is geherformuleerd: ‘Bepaalt de

voorwaarden voor de uitvoering’.

- ‘Muziekinstrumenten stemmen voor een concert of een voorstelling’ (L120201 Id18193) is geherformuleerd: ‘Bereidt het eigen lichaam, dat van de muzikanten en instrumenten voor op de nodige technische vaardigheden’
- ‘De repetities van de artiesten begeleiden’ (L120201 Id47492) is geherformuleerd: ‘Begeleidt de repetities’
- ‘Een orkest of een koor dirigeren (de inzet aangeven, de maat slaan, expressieve gebaren, ...)’ (L120201 Id19823) is geherformuleerd: ‘Dirigeert een orkest of een koor’
- ‘De vertolking en de encenering van een muziekstuk tijdens repetities aanpassen’ (L120201 Id15757) is geherformuleerd: ‘Reflecteert over en verbetert de eigen prestatie en/of de groepsprestatie en communiceert hierover’

2. Competenties

2.1 OPSOMMING COMPETENTIES

Activiteiten	Vaardigheden			Kenniselementen per activiteitenblok
	Cognitieve	Probleemoplossende	Motorische	
Transversaal algemeen				
1. Werkt samen				
• Communiceert gepast met alle betrokken actoren	✓			• Basiskennis van communicatietechnieken
• Wisselt informatie uit met alle betrokken actoren	✓			
• Overlegt over de voorbereiding en uitvoering	✓			
• Doet een eigen inbreng	✓			
• Respekteert de inbreng van anderen	✓			
• Geeft aanwijzingen aan alle betrokken actoren	✓			
• Stelt zich flexibel op	✓			
• Werkt mee aan het groepsbelang	✓			
• Enthousiasmeert anderen.	✓			

Activiteiten	Vaardigheden			Kenniselementen per activiteitenblok
	Cognitieve	Probleemoplossende	Motorische	
2. Coördineert de activiteiten van een groep				
• Stelt een planning op en past ze aan wijzigende omstandigheden aan		✓		<ul style="list-style-type: none"> • Basiskennis van communicatietechnieken • Basiskennis van groepsmanagement
• Verdeelt taken en verantwoordelijkheden	✓			
• Informeert, begeleidt, stuurt en motiveert groepsleden	✓			
• Organiseert en leidt groepsoverleg	✓			
• Heeft oog voor de mogelijkheden van groepsleden	✓			
• Evalueert samen met de groepsleden	✓			
3. Functioneert binnen een groep				
• Beleeft de kunstuitvoering samen met anderen	✓			<ul style="list-style-type: none"> • Basiskennis van communicatietechnieken
• Leert bij en vervolmaakt zich door samen uit te voeren	✓			
• Gaat om met conflicten	✓			
• Is resultaatgericht	✓			
• Inspireert anderen	✓			
• Creëert en waakt over de groepsdynamiek	✓			
• Ontwikkelt een artistieke visie	✓			
• Overtuigt anderen van zijn artistieke visie	✓			
4. Werkt met oog voor het eigen welzijn en het welzijn van anderen				
• Handelt ergonomisch verantwoord			✓	<ul style="list-style-type: none"> • Basiskennis van gehoorbescherming. • Basiskennis ergonomie • Basiskennis van veiligheidsregels
• Beschermt zich tegen gehoorschade			✓	
• Gaat veilig om met materiaal en instrumenten			✓	
• Signaleert risico's	✓			

Activiteiten	Vaardigheden			Kenniselementen per activiteitenblok
	Cognitieve	Probleemoplossende	Motorische	
Transversaal creëren				
5. Ontwikkelt een eigen artistieke praktijk				
• Heeft oog voor maatschappelijke en artistieke tendensen	✓			<ul style="list-style-type: none"> • Basiskennis van de grote maatschappelijke en artistieke tendensen. • Basiskennis van de artistieke terminologie. • Kennis van de verschillende muzikale contexten (de podiumsector, festivals, evenementen, wedstrijden ...). • Kennis van de relevante informatiebronnen eigen aan de sector (tijdschriften, websites, steunpunten, conferenties, opleidingen ...).
• Heeft oog voor artistieke en culturele praktijken	✓			
• Heeft oog voor technieken en technologische trends in relatie tot de eigen werkzaamheden	✓			
• Onderzoekt in functie van de eigen artistieke praktijk	✓			
• Reflecteert over de eigen praktijk	✓			
• Ontwikkelt een eigen artistieke taal	✓			
• Heeft oog voor de eigen artistieke ontwikkeling	✓			
• Ontwikkelt de eigen deskundigheid	✓			
6. Ontwikkelt artistieke concepten en ideeën				
• Integreert opgedane inzichten in het creatieve proces	✓			<ul style="list-style-type: none"> • Basiskennis van muziekstijlen. • Basiskennis van andere artistieke disciplines • Kennis van de relevante informatiebronnen eigen aan de sector (tijdschriften, websites, steunpunten, conferenties, opleidingen ...). • Kennis van muziekgeschiedenis.
• Verzamelt basismateriaal	✓			
• Analyseert basismateriaal	✓			
• Werkt aan een persoonlijke visie	✓			
• Gaat (her)scheppend, associatief en (re)productief om met intuïties	✓			
• Interageert met andere artistieke disciplines	✓			
• Transformeert waarnemingen en indrukken in artistieke ideeën	✓			
• Werkt aan een collectieve visie	✓			
7. Zet artistieke concepten en ideeën om in een uitvoerbaar geheel				

Activiteiten	Vaardigheden			Kenniselementen per activiteitenblok
	Cognitieve	Probleemoplossende	Motorische	
<ul style="list-style-type: none"> • Geeft vorm aan verbeelding • Kiest technieken en methodes • Volgt uitvoering op • Leidt uitvoerders • Bewaakt de artistieke visie • Komt tot een weloverwogen interpretatie van de uit te voeren muziekstukken • Bewaakt het persoonlijk aandeel in het artistieke geheel • Geeft artistieke aanwijzingen en waakt over de uitvoering ervan • Houdt rekening met het artistieke potentieel van de uitvoerders • Overtuigt anderen van de eigen artistieke visie 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ ✓ ✓ ✓ ✓ ✓ ✓ ✓ ✓ ✓ 			<ul style="list-style-type: none"> • Basiskennis van communicatietechnieken • Kennis van de verschillende muzikale contexten (de podiumsector, festivals, evenementen, wedstrijden ...). • Kennis van vakterminologie. • Kennis van de creatieprocessen eigen aan de sector. • Kennis van de relevante informatiebronnen eigen aan de sector (tijdschriften, websites, steunpunten, conferenties, opleidingen ...).
Specifieke activiteiten				
8. Stelt de kenmerken van een muziekstuk vast aan de hand van partituren of teksten (opbouw, arrangementen, technische moeilijkheden ...)				
<ul style="list-style-type: none"> • Leest muziekschrift • Analyseert muziek, tekst of libretto • Analyseert de partituur om de bedoeling van de componist artistiek te vertalen • Schat de technische moeilijkheden in in functie van de vaardigheden van de uitvoerende muzikanten • Komt tot een weloverwogen en uitvoerbare interpretatie van het uit te voeren werk in lijn met de bedoeling van de componist • Communiceert de impliciete en expliciete kenmerken van het muziekstuk aan de 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ ✓ ✓ ✓ ✓ ✓ 			<ul style="list-style-type: none"> • Basiskennis van muziektheorie. • Basiskennis van interpretatietechnieken. • Basiskennis van muziekstijlen. • Basiskennis van het intellectueel eigendomsrecht. • Kennis van ritmiek. • Kennis van repertoire. • Kennis van muzieknotatie en -noten. • Kennis van muzieknotatiesystemen. • Kennis van instrumentale en/of vocale technieken. • Kennis van instrumentale en/of

Activiteiten	Vaardigheden			Kenniselementen per activiteitenblok
	Cognitieve	Probleemoplossende	Motorische	
uitvoerders (opbouw, spanningsbogen, technische moeilijkheden, muzikaal-technische bijzonderheden, bedoeling van de componist, achtergrond, muziekhistorische context ...)				vocale uitdrukkingsmogelijkheden. <ul style="list-style-type: none"> • Kennis van instrumenten
9. Bepaalt de voorwaarden voor de uitvoering				
<ul style="list-style-type: none"> • Bespreekt de voorwaarden voor de uitvoering 	✓			<ul style="list-style-type: none"> • Basiskennis van geluidsinstallaties. • Basiskennis van ensceneringsprincipes. • Basiskennis van communicatietechnieken • Basiskennis van groepsmanagement • Basiskennis budgetbeheer.
<ul style="list-style-type: none"> • Stelt een programma samen in functie van de bezetting 	✓			
<ul style="list-style-type: none"> • Ontwikkelt alleen of met anderen ideeën voor optredens 	✓			
<ul style="list-style-type: none"> • Test alleen of met anderen ideeën voor optredens uit 	✓			
<ul style="list-style-type: none"> • Bepaalt de bezetting 	✓			
<ul style="list-style-type: none"> • Houdt rekening met de mogelijkheden en de beperkingen (zaal, materiaal, infrastructuur, tijd, budgetten, muzikanten ...) 	✓			
<ul style="list-style-type: none"> • Geeft richtlijnen voor de opbouw van het podium 	✓			
<ul style="list-style-type: none"> • Bepaalt en onderhandelt nodige budgetten, medewerkers, materiaal, logistieke vereisten ... 	✓			
10. Bereidt het eigen lichaam, dat van de muzikanten en instrumenten voor op de nodige vaardigheden				
<ul style="list-style-type: none"> • Bereidt het lichaam voor op de repetities, de voorstellingen, de opnames ... 			✓	<ul style="list-style-type: none"> • Basiskennis van gehoorbescherming. • Basiskennis van interpretatietechnieken. • Basiskennis van muziekstijlen. • Kennis van stemopwarmingstechnieken. • Kennis van ademhalingstechnieken. • Kennis van uitspraakstechnieken. • Kennis van gehoortraining.
<ul style="list-style-type: none"> • Bereidt zich voor op de fysische vereisten van zijn aandeel 			✓	
<ul style="list-style-type: none"> • Kiest instrumenttechnische en/of zangvaardigheden 	✓			
<ul style="list-style-type: none"> • Kiest uitdrukkingsmogelijkheden 	✓			
<ul style="list-style-type: none"> • Stuurt aan op het gebruik van bepaalde 	✓			

Activiteiten	Vaardigheden			Kenniselementen per activiteitenblok
	Cognitieve	Probleemoplossende	Motorische	
uitdrukkingsmogelijkheden				<ul style="list-style-type: none"> • Kennis van instrumentale en/of vocale technieken. • Kennis van instrument en/of hard- en software. • Kennis van instrumentale en/of vocale uitdrukkingsmogelijkheden.
• Manifesteert een persoonlijke aanpak	✓			
• Gebruikt stemapparatuur	✓			
• Bewaakt de harmonische samenhang	✓			
• Laat de toonhoogte van de verschillende muziekinstrumenten/stemmen op elkaar afstemmen	✓			
• Doet de nodige aanpassingen in functie van de uitvoering	✓			
• Luistert naar de kwaliteit van de klank	✓			
• Begeleidt stemoefeningen of instrumentale oefeningen	✓			
• Geeft aanwijzingen over ademhaling, stemtechniek en speeltechniek	✓			
• Waakt over samenspel/samenzang	✓			
• Gaat veilig en duurzaam om met lichaam en instrument			✓	
11. Begeleidt de repetities				
• Stuurt het ensemble aan om het artistieke concept te realiseren	✓			<ul style="list-style-type: none"> • Basiskennis van motivatie- en coachingstechnieken bij het aansturen van een team. • Basiskennis van didactische technieken. • Basiskennis van interpretatietechnieken. • Basiskennis van memorisatietechnieken. • Basiskennis van de gebaren van een dirigent. • Kennis van stemopwarmingstechnieken. • Kennis van ademhalingstechnieken. • Kennis van uitspraakstechnieken.
• Leidt repetities	✓			
• Neemt deel aan vergaderingen	✓			
• Leidt vergaderingen omtrent het creatief proces	✓			
• Geeft vorm aan de eigen visie en verbeelding	✓			
• Past composities of arrangementen verder aan om het artistieke concept op punt te stellen		✓		
• Communiceert hier op heldere en doordachte wijze over	✓			

Activiteiten	Vaardigheden			Kenniselementen per activiteitenblok
	Cognitieve	Probleemoplossende	Motorische	
<ul style="list-style-type: none"> • Zoekt, onderzoekt en experimenteert • Stelt zich open en laat zich inspireren • Onderbouwt voor zichzelf artistieke beslissingen of aanpak • Controleert tijdens de repetities of alle vertolkingen en technische bijdragen aan het artistieke concept voldoen en stuurt bij waar nodig • Communiqueert en maakt afspraken met collega's en betrokken medewerkers • Gaat efficiënt om met de verschillende rollen, verantwoordelijkheden en belangen in het artistieke proces • Evalueert repetities en voorstellingen met de muzikanten 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ ✓ ✓ ✓ ✓ ✓ 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ 	<ul style="list-style-type: none"> • Kennis van gehoortraining. • Kennis van ritmiek. • Kennis van instrumentale en/of vocale technieken. • Kennis van instrument en/of hard- en software. • Kennis van instrumentale en/of vocale uitdrukingsmogelijkheden. 	
12. Dirigeert een orkest of een koor				
<ul style="list-style-type: none"> • Selecteert muziek • Maakt afspraken over de uitvoering • Begeleidt muziek met gebaren en mimiek • Zet een partituur om in een andere toonhoogte, muzieksleutel ... naargelang de stijl of het instrument • Wijzigt de opstelling om een muzikaal evenwicht in de groep te bekomen • Past het programma aan wijzigende omstandigheden aan 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ ✓ ✓ ✓ ✓ 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ 	<ul style="list-style-type: none"> • Basiskennis van interpretatietechnieken. • Basiskennis van de gebaren van een dirigent. • Basiskennis van communicatietechnieken • Basiskennis van groepsmanagement • Kennis van ritmiek. • Kennis van instrumentale en/of vocale technieken. • Kennis van instrument en/of hard- en software. • Kennis van instrumentale en/of vocale uitdrukingsmogelijkheden. 	
13. Reflecteert over en verbetert de eigen prestatie en/of de groepsprestatie en communiceert hierover				
<ul style="list-style-type: none"> • Reflecteert over de eigen artistieke ideeën in verband met zijn rol als dirigent 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ 	<ul style="list-style-type: none"> 	<ul style="list-style-type: none"> • Basiskennis van communicatietechnieken • Basiskennis van 	

Activiteiten	Vaardigheden			Kenniselementen per activiteitenblok
	Cognitieve	Probleemoplossende	Motorische	
<ul style="list-style-type: none"> • Toetst af of de artistieke uitdrukkingvorm het gewenste effect heeft bereikt 	✓			groepsmanagement • Basiskennis van vakterminologie
<ul style="list-style-type: none"> • Reflecteert over eigen en andermans praktijk 	✓			
<ul style="list-style-type: none"> • Reflecteert over zijn eigen artistieke visie en aanpak en over de groepsprestatie 	✓			
<ul style="list-style-type: none"> • Stuurt zichzelf bij ten voordele van een gemeenschappelijk resultaat 		✓		
<ul style="list-style-type: none"> • Communiqueert over de eigen artistieke visie en aanpak en over de groepsprestatie met alle betrokkenen 	✓			
<ul style="list-style-type: none"> • Maakt afspraken met collega's en betrokken medewerkers 	✓			
<ul style="list-style-type: none"> • Accepteert feedback 	✓			
<ul style="list-style-type: none"> • Stelt zich flexibel op 	✓			
14. Registreert de eigen uitvoering				
<ul style="list-style-type: none"> • Gebruikt consumer hard- en software 	✓			• Basiskennis van akoestiek. • Basiskennis van geluidsinstallaties. • Basiskennis van types audiodragers.
<ul style="list-style-type: none"> • Neemt een uitvoering op 	✓			
15. Begeleidt de promotie en verspreiding naar de media en het publiek				
<ul style="list-style-type: none"> • Levert inhoudelijk materiaal aan voor de communicatie over de uitvoering 	✓			• Basiskennis van communicatietechnieken • Basiskennis vormgeving • Basiskennis sociale/digitale media
<ul style="list-style-type: none"> • Geeft informatie over de uitvoering en zijn aandeel erin (uitvoering, inhoud ...) 	✓			
<ul style="list-style-type: none"> • Gebruikt sociale/digitale media 	✓			
<ul style="list-style-type: none"> • Onderhoudt contacten met lokale media, radio en televisie 	✓			
<ul style="list-style-type: none"> • Kiest bewust voor een bepaalde vormgeving 	✓			

2.2 BESCHRIJVING COMPETENTIES ADHV DE DESCRIPTORELEMENTEN

Kennis

- Basiskennis van de grote maatschappelijke en artistieke tendensen.
  - Basiskennis van de artistieke terminologie.
  - Basiskennis van motivatie- en coachingstechnieken bij het aansturen van een team.
  - Basiskennis van akoestiek.
  - Basiskennis van geluidsinstallaties.
  - Basiskennis van muziektheorie.
  - Basiskennis van didactische technieken.
  - Basiskennis van enscoveringsprincipes.
  - Basiskennis van gehoorbescherming.
  - Basiskennis van interpretatietechnieken.
  - Basiskennis van memorisatietechnieken.
  - Basiskennis van de gebaren van een dirigent.
  - Basiskennis van muziekstijlen.
  - Basiskennis van het intellectueel eigendomsrecht.
  - Basiskennis van communicatietechnieken
  - Basiskennis van groepsmanagement
  - Basiskennis ergonomie
  - Basiskennis van veiligheidsregels
  - Basiskennis vormgeving
  - Basiskennis sociale/digitale media
  - Basiskennis van types audiodragers.
  - Basiskennis van vakterminologie
  - Basiskennis van andere artistieke disciplines
  - Basiskennis budgetbeheer.
-
- Kennis van de verschillende muzikale contexten (de podiumsector, festivals, evenementen, wedstrijden ...).
  - Kennis van vakterminologie.
  - Kennis van de creatieprocessen eigen aan de sector.
  - Kennis van de relevante informatiebronnen eigen aan de sector (tijdschriften, websites, steunpunten, conferenties, opleidingen ...).
  - Kennis van stemopwarmingstechnieken.
  - Kennis van ademhalingstechnieken.
  - Kennis van uitspraakstechnieken.
  - Kennis van gehoortraining.
  - Kennis van muziekgeschiedenis.
  - Kennis van ritmiek.
  - Kennis van repertoire.
  - Kennis van muzieknotatie en -noten.
  - Kennis van muzieknotatiesystemen.
  - Kennis van instrumentale en/of vocale technieken.
  - Kennis van instrument en/of hard- en software.
  - Kennis van instrumentale en/of vocale uitdrukingsmogelijkheden.
  - Kennis van instrumenten

Cognitieve vaardigheden

- Communiceert gepast met alle betrokken actoren
- Wisselt informatie uit met alle betrokken actoren
- Overlegt over de voorbereiding en uitvoering
- Doet een eigen inbreng
- Respecteert de inbreng van anderen
- Geeft aanwijzingen aan alle betrokken actoren
- Stelt zich flexibel op
- Werkt mee aan het groepsbelang
- Enthousiasmeert anderen.
- Verdeelt taken en verantwoordelijkheden
- Informeert, begeleidt, stuurt en motiveert groepsleden
- Organiseert en leidt groepsoverleg
- Heeft oog voor de mogelijkheden van groepsleden
- Evalueert samen met de groepsleden
- Beleeft de kunstuitvoering samen met anderen
- Leert bij en vervolmaakt zich door samen uit te voeren
- Gaat om met conflicten
- Is resultaatgericht
- Inspireert anderen
- Creëert en waakt over de groepsdynamiek
- Ontwikkelt een artistieke visie
- Overtuigt anderen van zijn artistieke visie
- Signaleert risico's
- Heeft oog voor maatschappelijke en artistieke tendensen
- Heeft oog voor artistieke en culturele praktijken
- Heeft oog voor technieken en technologische trends in relatie tot de eigen werkzaamheden
- Onderzoekt in functie van de eigen artistieke praktijk
- Reflecteert over de eigen praktijk
- Ontwikkelt een eigen artistieke taal
- Heeft oog voor de eigen artistieke ontwikkeling
- Ontwikkelt de eigen deskundigheid
- Integreert opgedane inzichten in het creatieve proces
- Verzamelt basismateriaal
- Analyseert basismateriaal
- Werkt aan een persoonlijke visie
- Gaat (her)scheppend, associatief en (re)productief om met intuïties
- Interageert met andere artistieke disciplines
- Transformeert waarnemingen en indrukken in artistieke ideeën
- Werkt aan een collectieve visie
- Geeft vorm aan verbeelding
- Kiest technieken en methodes
- Volgt uitvoering op
- Leidt uitvoerders
- Bewaakt de artistieke visie
- Komt tot een weloverwogen interpretatie van de uit te voeren muziekstukken
- Bewaakt het persoonlijk aandeel in het artistieke geheel
- Geeft artistieke aanwijzingen en waakt over de uitvoering ervan
- Houdt rekening met het artistieke potentieel van de uitvoerders
- Overtuigt anderen van de eigen artistieke visie

- Leest muziekschrift
- Analyseert muziek, tekst of libretto
- Analyseert de partituur om de bedoeling van de componist artistiek te vertalen
- Schat de technische moeilijkheden in in functie van de vaardigheden van de uitvoerende muzikanten
- Komt tot een weloverwogen en uitvoerbare interpretatie van het uit te voeren werk in lijn met de bedoeling van de componist
- Communiqueert de impliciete en expliciete kenmerken van het muziekstuk aan de uitvoerders (opbouw, spanningsbogen, technische moeilijkheden, muzikaal-technische bijzonderheden, bedoeling van de componist, achtergrond, muziekhistorische context ...)
- Bespreekt de voorwaarden voor de uitvoering
- Stelt een programma samen in functie van de bezetting
- Ontwikkelt alleen of met anderen ideeën voor optredens
- Test alleen of met anderen ideeën voor optredens uit
- Bepaalt de bezetting
- Houdt rekening met de mogelijkheden en de beperkingen (zaal, materiaal, infrastructuur, tijd, budgetten, muzikanten ...)
- Geeft richtlijnen voor de opbouw van het podium
- Bepaalt en onderhandelt nodige budgetten, medewerkers, materiaal, logistieke vereisten ...
- Kiest instrumenttechnische en/of zangvaardigheden
- Kiest uitdrukkingmogelijkheden
- Stuurt aan op het gebruik van bepaalde uitdrukkingmogelijkheden
- Manifesteert een persoonlijke aanpak
- Gebruikt stemapparatuur
- Bewaakt de harmonische samenhang
- Laat de toonhoogte van de verschillende muziekinstrumenten/stemmen op elkaar afstemmen
- Doet de nodige aanpassingen in functie van de uitvoering
- Luistert naar de kwaliteit van de klank
- Begeleidt stemoefeningen of instrumentale oefeningen
- Geeft aanwijzingen over ademhaling, stemtechniek en speeltechniek
- Waakt over samenspel/samenzang
- Stuurt het ensemble aan om het artistieke concept te realiseren
- Leidt repetities
- Neemt deel aan vergaderingen
- Leidt vergaderingen omtrent het creatief proces
- Geeft vorm aan de eigen visie en verbeelding
- Communiqueert hier op heldere en doordachte wijze over
- Zoekt, onderzoekt en experimenteert
- Stelt zich open en laat zich inspireren
- Onderbouwt voor zichzelf artistieke beslissingen of aanpak
- Communiqueert en maakt afspraken met collega's en betrokken medewerkers
- Gaat efficiënt om met de verschillende rollen, verantwoordelijkheden en belangen in het artistieke proces
- Evalueert repetities en voorstellingen met de muzikanten
- Selecteert muziek
- Maakt afspraken over de uitvoering
- Begeleidt muziek met gebaren en mimiek

- Zet een partituur om in een andere toonhoogte, muzieksleutel ... naargelang de stijl of het instrument
- Wijzigt de opstelling om een muzikaal evenwicht in de groep te bekomen
- Reflecteert over de eigen artistieke ideeën in verband met zijn rol als dirigent
- Toetst af of de artistieke uitdrukkingvorm het gewenste effect heeft bereikt
- Reflecteert over eigen en andermans praktijk
- Reflecteert over zijn eigen artistieke visie en aanpak en over de groepsprestatie
- Communiceert over de eigen artistieke visie en aanpak en over de groepsprestatie met alle betrokkenen
- Maakt afspraken met collega's en betrokken medewerkers
- Accepteert feedback
- Stelt zich flexibel op
- Gebruikt consumer hard- en software
- Neemt een uitvoering op
- Levert inhoudelijk materiaal aan voor de communicatie over de uitvoering
- Geeft informatie over de uitvoering en zijn aandeel erin (uitvoering, inhoud ...)
- Gebruikt sociale/digitale media
- Onderhoudt contacten met lokale media, radio en televisie
- Kiest bewust voor een bepaalde vormgeving

Probleemoplossende vaardigheden

- Stelt een planning op en past ze aan wijzigende omstandigheden aan
- Past composities of arrangementen verder aan om het artistieke concept op punt te stellen
- Controleert tijdens de repetities of alle vertolkingen en technische bijdragen aan het artistieke concept voldoen en stuurt bij waar nodig
- Past het programma aan wijzigende omstandigheden aan
- Stuurt zichzelf bij ten voordele van een gemeenschappelijk resultaat

Motorische vaardigheden

- Handelt ergonomisch verantwoord
- Beschermt zich tegen gehoorschade
- Gaat veilig om met materiaal en instrumenten
- Bereidt het lichaam voor op de repetities, de voorstellingen, de opnames ...
- Bereidt zich voor op de fysische vereisten van zijn aandeel
- Gaat veilig en duurzaam om met lichaam en instrument

Omgevingscontext

- Het musiceren wordt uitgeoefend in de amateurkunstensector. De omgeving is artistiek/creatief.
- Het repeteren gebeurt meestal in vertrouwde omgevingen en omstandigheden.
- Het vertolken gebeurt in diverse omgevingen en omstandigheden zowel binnen als buiten.
- Het repeteren en vertolken gebeurt in teamverband.

- De repetities en vertolkingen worden afgebakend in de tijd, wat deadlines met zich meebrengt: resultaatgerichtheid, concentratie, stressbestendigheid, flexibiliteit en doorzettingsvermogen zijn belangrijke eigenschappen.
- Repeteren en vertolken gebeurt meestal in de vrije tijd ('s avonds, tijdens weekends en/of in de gebruikelijke vakantieperiodes).
- Bij het vertolken wordt rekening gehouden met de aanwezigheid van een publiek.
- Kunstbeoefening gebeurt veel in gezinsverband.
- Het artistiek proces bepaalt de volgorde van uitvoering van de verschillende activiteiten.
- Men dient rekening te houden met een opgelegde hiërarchie.
- Sommige amateur dirigenten zoeken een internationale context op in het kader van hun kunstzinnige vrijetijdsbesteding.

Handelingscontext

- De amateur dirigent heeft oog voor esthetiek.
- Er is resultaatgerichtheid wat concentratie en nauwkeurigheid vergt.
- De amateur dirigent is actief betrokken bij de omgeving en gaat er flexibel mee om.
- De handelingscontext is afwisselend hetgeen enig reflectief handelen vergt.
- De amateur dirigent gaat veilig om met materiaal.
- De amateur dirigent heeft oog voor de tevredenheid van het publiek door met zorg, precisie en toewijding te werken.
- De amateur dirigent heeft bijzondere aandacht voor de (artistieke/creatieve) context van het eindproduct.
- Het functioneren in een groep vraagt een zekere flexibiliteit.
- Empathisch vermogen is belangrijk: de amateur dirigent motiveert en coacht de uitvoerende muzikanten.

Autonomie

Is zelfstandig in

- het bedenken van motiverende technieken.
- het memoriseren en/of aflezen van muziekstukken en/of teksten.
- het voorbereiden van partituren voor repetities, voorstellingen en opnames.
- het zich fysiek voorbereiden.
- het bedenken van concepten.
- het nemen van artistieke beslissingen.
- het reflecteren over en het verbeteren van de eigen prestatie en/of groepsprestatie en in het communiceren hierover.

Is gebonden aan

- zijn concept, het collectieve concept.
- het beschikbaar budget.
- de beschikbare ruimte.
- de beschikbaarheid van muzikanten.
- de uitvoerbaarheid van het concept.
- het intellectueel eigendomsrecht.
- de vaardigheden van de uitvoerende muzikanten.
- de materiële en technische omstandigheden waarin de voorstelling plaatsvindt.

Doet beroep op

- de muzikanten.
- het logistiek team.

Verantwoordelijkheid

- Werkt samen
- Coördineert de activiteiten van een groep
- Functioneert binnen een groep
- Werkt met oog voor het eigen welzijn en het welzijn van anderen
- Ontwikkelt een eigen artistieke praktijk
- Ontwikkelt artistieke concepten en ideeën
- Zet artistieke concepten en ideeën om in een uitvoerbaar geheel
- Stelt de kenmerken van een muziekstuk vast aan de hand van partituren of teksten (opbouw, arrangementen, technische moeilijkheden ...)
- Bepaalt de voorwaarden voor de uitvoering
- Bereidt het eigen lichaam, dat van de muzikanten en instrumenten voor op de nodige vaardigheden
- Begeleidt de repetities
- Dirigeert een orkest of een koor
- Reflecteert over en verbetert de eigen prestatie en/of de groepsprestatie en communiceert hierover
- Registreert de eigen uitvoering
- Begeleidt de promotie en verspreiding naar de media en het publiek

2.3 ATTESTEN EN VOORWAARDEN

Wettelijke attesten en voorwaarden

Er zijn geen (wettelijke) attesten of voorwaarden vereist.

3. Arbeidsmarktrelevantie / maatschappelijke relevantie

3.1 MAATSCHAPPELIJKE EN CULTURELE RELEVANTIE

Belang vanuit het perspectief van (sport- en) cultuur(educatie) in de vrije tijd en het gezin

Onderzoek van KULeuven en UGent ('Amateurkunsten in Beeld Gebracht' (2009) geeft aan dat één op drie in de vrije tijd kunsten beoefent. Circa 2 miljoen Vlamingen en Brusselaars zijn in hun vrije tijd actief als muzikant, zanger, beeldend kunstenaar, acteur, danser... Zij zijn de motor van creativiteit en vernieuwing in onze maatschappij. Niet enkel dragen zij bij tot een grotere artistieke rijkdom, maar ook tot sociale cohesie, verdraagzaamheid, mildheid en verwondering.

De manier waarop mensen met hun hobby's en vrije tijd omgaan is sterk aan het veranderen. Vrije tijd voelt steeds kostbaarder aan en vrijetijdsbesteding wordt steeds belangrijker voor de identiteit van mensen. Sociale media en online mogelijkheden vergroten de manieren om te communiceren en te verenigen. De engagementen die mensen in hun vrije tijd aangaan, passen niet meer in het 'klassieke verenigingsleven', maar vertrekken vanuit de ervaringswereld van hen als individu. Mensen 'zappen' geregeld tussen hun engagementen en deze worden van een meer tijdelijke aard. Bovendien is ook het aanbod enorm uitgebreid, waardoor er binnen het veld meer onderlinge concurrentie ontstaat. Omdat mensen hun vrije tijd meer en meer als iets kostbaar beschouwen, hechten ze meer belang aan een professionalisering van hun vrijetijdsbeleving. Ze gebruiken hun vrije tijd ook vaker om zichzelf levenslang te blijven bijscholen. Amateurkunsten scheppen een lerende omgeving, en zijn een natuurlijke/ informele voedingsbodem voor het verwerven van competenties.

Uit de meest recente Participatiesurvey (2014) blijkt dat het percentage actieve kunstbeoefenaars, in tegenstelling tot andere vrijetijd domeinen, de voorbije 10 jaar stabiel is gebleven. Het belang van amateurkunsten bevindt zich op vlak van ontmoeting, ontspanning, zelfontplooiing, sociale innovatie en de ontwikkeling van creatief denkvermogen. De amateurkunstenaar creëert en exposeert meestal in relatie tot een publiek, en interageert met de omgeving om vorm te geven aan culturele oriëntaties.

Belang vanuit sociaal-cultureel perspectief

Amateurkunst is geen geïsoleerd gebeuren, maar situeert zich in een netwerk van veelzijdige actoren. Om de veelzijdige praktijk van kunstbeoefening in de vrije tijd te ondersteunen, structureren overheden de praktijk via decreten en sectoren waaraan opdrachten zijn verbonden. Op het vlak van beleid bevindt amateurkunst zich op de snijlijn met lokaal vrijetijdsbeleid, kunst- en cultuureducatie, kunsten, erfgoed, (deeltijds kunst)onderwijs, jeugdwerk, sociaal-cultureel volwassenenwerk, welzijn, participatie, innovatie,... Werken aan de expressieve en kunstzinnige ontwikkeling van mens en maatschappij is een gedeelde opdracht van diverse beleidsdomeinen.

Tegelijk ligt de verdienste van de amateurkunsten in het creëren van sociaal weefsel, gemeenschapsvorming waarbij groepsgebeuren, de vaak diverse groepssamenstelling en het actief engagement kenmerkend zijn. Uit het onderzoek 'Amateurkunsten in Beeld Gebracht' (2009) blijkt dat amateurkunstenaars een groter vrijetijdsnetwerk hebben dan de rest van de bevolking. Daardoor kunnen ze vaker op sociale ondersteuning rekenen. Uit het onderzoek blijkt ook dat amateurkunstenaars sociaal actiever zijn in vergelijking met mensen die geen creatieve hobby beoefenen.

Amateurkunstenaars zijn opvallend jong (60 tot 70% van de 14- tot 17-jarigen beoefent kunst), maar zijn verder te vinden in alle leeftijdsgroepen. Een kwart is artistiek opgeleid, grotendeels binnen het deeltijds kunstonderwijs (25%) maar evenzeer buiten het onderwijscircuit (20%). Opvallend is ook, dat bijna 40% twee of meerdere kunstdisciplines beoefent en een grote meerderheid zijn artistieke prestaties toont aan een publiek.

Belang vanuit artistiek perspectief

Amateurkunstenaars zijn niet te vatten in één categorie. Elk heeft zijn eigen profiel. Kunstbeoefening gebeurt over een breed scala aan kunstvormen en –disciplines heen en dat tot in alle uithoeken van Vlaanderen, zowel in stedelijke als meer plattelandcontext. Op het platteland gebeurt amateurkunst

nog vaker in groepsverband, terwijl in steden meer individueel aan activiteiten wordt deelgenomen.

In een formele context zoals een onderwijsinstelling wordt de praktijk gevoed vanuit een educatieve aanpak. Het deeltijds kunstonderwijs is bij uitstek de aanbieder van formele educatie in uiteenlopende kunstvormen. Een belangrijke wisselwerking tussen de formele en alternatieve leercontexten is hier belangrijk en betekent een grote meerwaarde in het proces dat de kunstbeoefenaar doorloopt.

Dirigenten in de Amateurkunstensector: cijfermateriaal ontbreekt

In onderzoek binnen de amateurkunstensector zat tot op heden de kwalificatie amateur dirigent niet in de scope . Een ruwe schatting van het aantal personen in Vlaanderen dat over die kwalificatie zou kunnen beschikken is niet mogelijk.

4. Samenhang

